

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:
18/3556 ES SSA/bj

Vår referanse:
201802991

Sted, Dato
Oslo, 02.10.2018

HØRINGSSVAR – NYTT STRAFFEBUD OM BEFATNING MED BILDER SOM ER SÆRLIG EGNET TIL Å KRENKE PRIVATLIVETS FRED

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 26. juni 2018 med forslag til nye straffebud om befatning med bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred. Frist for høringen er satt til 1. oktober 2018.

Politidirektoratet har forelagt høringen for samtlige politidistrikter, Krim, Politihøgskolen og Økokrim. Politidirektoratet har mottatt høringsuttalelser fra Krim, Politihøgskolen og politidistriktene Nordland og Sør-Øst. Disse høringsuttalelsene er vedlagt.

Overordnet om forslaget fra Justis- og beredskapsdepartementet

Kombinasjonen av mobiltelefoner med kamerafunksjon og de spredningsmulighetene som denne teknologien gir, har ført til at mange utsettes for privatlivskrenkelser gjennom spredning av bilder. Departementet finner blant annet på denne bakgrunn at det nå er behov for å vurdere om den gjeldende strafferettslige reguleringen er tilstrekkelig eller om det er behov for lovendringer. Departementet foreslår nye straffebud som retter seg mot befatning med film-, bilde- og lydopptaksmateriale som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred.

Departementet fremmer med dette forslaget til tre alternative måter å utforme straffebestemmelser på for å fange opp straffverdigheten av spredning og befatning med bilder som krenker privatlivets fred. Departementet følger med det opp Stortingets anmodningsvedtak av 8. mars 2018 (vedtak 532 (2017-2018)) hvor regjeringen bes utarbeide et lovforslag som rammer deling av bilder, samt vurdere behovet for endring i strafferammen for slike handlinger.

Formålet med forslaget er å sikre at all uberettiget spredning, fremstilling og anskaffelse av krenkende bilder er straffbart, og dette skal ifølge høringsbrevet fremgå tydelig av loven. For de organiserte og grove overtredelser foreslås en heving av straffenivået, for de andre overtredelsene går forslaget ut på å stadfeste det straffenivået som er etablert i rettspraksis.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Fridtjof Nansens vei 14/16

Tlf: 23 36 41 00
Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950
Giro: 7694.05.02388
www.politi.no

4.1 Er det behov for lovendring?

Politidirektoratet vil fremholde som et utgangspunkt at gjeldende lovverk bør anvendes på nye områder. Dette i motsetning til at det legges opp til en lovgivning som innebærer etablering av nye straffebud i takt med nye trender eller modus. Dette er også påpekt i Kripas sitt høringsinnspill.

Når direktoratet likevel støtter et forslag som fraviker dette utgangspunktet er det med bakgrunn i at det innenfor problematikken deling av bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred, er et klart behov for en lovendring som foreslått. Politihøgskolen har i sitt høringsinnspill oppsummert behovet på følgende måte:

"Straffelovgivningen hviler på et utgangspunkt om at man skal være tilbakeholden med å kriminalisere tidligere straffri atferd. Som det fremgår av høringsnotatet, er imidlertid muligheten til å spre private bilder dramatisk endret i de senere år. Det gjør at selve fotograferingen av en person i en privat sammenheng uten den avbildedes samtykke kan oppleves som belastende. Skaderisikoen er imidlertid like stor når den avbildede ikke er klar over at bildet blir tatt. I noen sammenhenger kan slik fotografering være mer krenkende enn synlig fotografering. Vi er derfor enig med departementet i at straffelovens regler bør endres."

Direktoratet har også, i likhet med Kripas, sett hen til departementets vurdering om at gjeldende rett kan fremstå som fragmentert. Kripas poengterer også at et straffebud formentlig vil ha den generelle effekt at det aktualiserer internett som åsted for en straffbar handling.

4.1.2 Bør det være en forutsetning for straffansvar at fornærmede oppfatter den enkelte handlingen?/ 4.1.3 Bør det være et krav at handlingen er «offentlig»?

Politidirektoratet er i likhet med Kripas enig i departementets vurdering at det ved formidling av bilder egnet til å krenke privatlivets fred, ikke bør være avgjørende for straffansvaret verken om fornærmede oppfatter den enkelte krenkelsen eller om gjerningspersonens forsett omfatter dette. Videre bør det ikke være et vilkår at slik spredning må foregå på en måte som oppfyller offentlighetsbegrepet i straffeloven § 10.

4.2 Nytt straffebud eller endringer i eksisterende bestemmelser?

4.2.5 Eget straffebud

Politidirektoratet er i likhet med Politihøgskolen, Kripas og politidistriktene Sør-Øst og Nordland av den oppfatning at opprettelse av nye straffebud best ivaretar de interessene man ønsker å beskytte med lovendringen.

4.4 Hva slags materiale og hvilke krenkelser bør ha et særlig vern?

Kripas fremhever at det er utfordrende å gi en tilstrekkelig vid, men samtidig konkret og forutsigbar angivelse av hvilke krenkelser som bør omfattes av et forsterket vern. Politidirektoratet, som Kripas, er enig i at departementets formulering "særlig egnet til å krenke noens privatliv" er en egnet formulering når denne sammenholdes med rettsstridsreservasjonen "uberettiget" (se pkt. 4.5).

For øvrig gjengis Kripas sin merknad til høringsnotatets pkt 5.2 siste avsnitt:

Etter Politidirektoratets oppfatning bør straffebudene ikke utformes på en slik måte at lovteksten avgrenses etter hvilken teknologi som eventuelt er benyttet ved delingen. Det antas at rettstridsreservasjonen vil fungere som en sikkerhetsventil der den aktuelle handlingen foregår på en måte som faller utenfor de tilfeller som bestemmelsen er ment å rette seg mot.

I denne sammenhengen fremholder Kripos viktigheten av en teknologinøytral bestemmelse. En slik bestemmelse vil være robust i forhold til den teknologiske utviklingen og en stadig endring i modus for hvordan denne typen kriminalitet begås.

4.7 Bør andre handlinger enn deling rammes?

I tråd med departementets forslag, og med støtte i innspill fra Kripos, vil Politidirektoratet fremholde at kjernen i gjerningsbeskrivelsen bør være å forby handlinger som gjør privatlivskrenkende bilder "tilgjengelig for en annen". Det foreslås derfor at slike forhold gjøres til den første alternative handlemåte i straffebudets ordlyd. Videre bør "anskaffe" inn som et handlingsalternativ.

Imidlertid uttrykker Kripos skepsis til at bestemmelsen også skal ramme "fremstilling" av krenkende materiale da det kan innebære at straffebudet også vil komme til å omfatte situasjoner som ikke bør rammes av bestemmelsen. Eksempler kan være bilder og videoer av potensielle straffbare handlinger og/eller andre situasjoner der personer oppfører seg slik at de ikke kan ha noen beskyttelsesverdig interesse i at de ikke skal tas bilde av. Politidirektoratet vil i denne sammenheng understreke nødvendigheten av at lovgiver ikke legger opp til en lovendring som kan gi uheldige/utslåttede virkninger. Det vil være uheldig dersom publikum lar være å dokumentere - og derved bidra til oppklaring av - straffbare handlinger i det offentlige rom fordi en frykter at en selv gjør noe straffbart.

Kripos foreslår derfor at de nye straffebudene kun bør ramme selve bildedelingen (inkludert tilfeller der personer aktivt "anskaffer" slikt materiale), og at produksjon/fremstilling av denne typen materiale i stedet bør reguleres av andre straffebud. Politidirektoratet er enig med departementet hva gjelder behovet for et strafferettslig vern for voksne mot at noen fremstiller seksualiserte bilder av dem. Kripos har argumentert for dette med eksempler i sitt innspill side 4 punkt 4.7. Her påpekes det at et slikt straffebud naturlig hører hjemme i straffelovens kapittel 26 (seksuallovbrudd). Kripos foreslår et nytt straffebud § 298a med følgende ordlyd:

"§ 298a Fremstilling som seksualiserer voksne, uten samtykke

Den som uten samtykke og utenfor offentlig sted produserer fremstilling som seksualiserer personer over 18 år, straffes med bot eller fengsel inntil 1 år".

Politidirektoratet ser et behov for at departementet vurderer Kripos sitt forslag sett hen til nødvendigheten av et utfyllende lovverk som samlet sett omfatter både fremstilling/produksjon, samt spredning/tilgjengeliggjøring av den type bildemateriale som Stortinget i sitt anmodningsvedtak ønsker å ramme. Samtidig vil man med dette unngå at straffeloven § 267a blir så vidtrekkende at det utfordrer lovkravet i Grunnloven § 96. Se Kripos sitt innspill side 5 punkt 4.7 og side 2 avsnitt 3.

4.9 Straffenivå og strafferammer

Vedrørende straffenivå og strafferammer tiltrer direktoratet Politihøgskolens vurderinger som i sin helhet gjengis her:

Etter Utredningsinstruksen skal blant annet de administrative og økonomiske konsekvenser for enkeltpersoner vurderes (Finansdepartementet, 2016 punkt 2-1). En retningslinje om at «utgangspunktet er ubetinget fengsel» ved overtredelse av et foreslått straffebud vil åpenbart få konsekvenser for en del borgere, både lovovertrедererne og deres pårørende. Det er et politisk valg hvilket straffenivå som skal etableres, men da bør også konsekvensene for lovovertrедernes rehabilitering omtales for å oppfylle utredningsinstruksens krav.

I den grad departementet vil gi signaler om den konkrete straffutmålingen i proposisjonen, tilrår vi derfor at det ikke uten videre signaliseres at utgangspunktet er ubetinget fengsel for voksne lovbrыtere. Skadevirkningen og graden av klander vil variere sterkt innen denne sakstypen. Om straffens formål vil tale mot en reaksjon i frihet, må vurderes konkret.

For øvrig kan man tenke seg overtredelser som er i det nedre sjikt av det straffbare. Overtredelse av åndsverkloven § 104 kan avgjøres med overføring til konfliktrådet fra påtalemyndigheten etter straffeprosessloven § 71a (Riksadvokaten, 2008). Det er ikke utelukket at de mindre alvorlige overtredelser av § 267a kan være egnet for slik løsning.

For unge lovbrыtere er vi enige i at samfunnsstraff eller betinget fengsel på vilkår av megling i konfliktrådet ofte vil være en adekvat reaksjon. Også her kan det imidlertid være aktuelt å overføre saker til konfliktrådet direkte fra påtalemyndigheten".

Kripos har for øvrig påpekt at:

"I denne forbindelse vil vi også understreke at antallet delte bilder ikke nødvendigvis bør være retningsgivende for overtredelsens straffverdighet. Snapchat-sakene er eksempler på saker der teknologien i seg selv (programvare, linjehastighet, maskinstørrelse osv.) har vært en avgjørende faktor for hvor mange bilder/videoer de tiltalte delte. Det er således andre omstendigheter enn bare antallet bilder/filer som er egnet til å belyse straffverdighet. En slik tilnærming vil også være i tråd med de føringer som følger av Høyesteretts dom inntatt i HR-2016-2357-A (se særlig avsnitt 24 og 25)".

Med hilsen

Olav Kjetil Moe
fungerende seksjonssjef

Morten Rustad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

POLITIET

Politidirektoratet
politidirektoratet@politiet.no

NORDLAND POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
18/3556 ES SSA/bj

Vår referanse:
201803049-2 008

Sted, Dato
Bodø, 22.09.2018

HØRINGSBREV - NYTT STRAFFEBUD OM BEFATNING MED BILDER SOM ER SÆRLIG EGNET TIL Å KRENKE PRIVATLIVETS FRED

Det vises til høring av 7. august i.å. Innledningsvis beklages oversittelse av frist.

Politiet i Nordland støtter behovet for å gjennomføre en lovendring knyttet til befatning og spredning av bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred.

Dagens regelverk synes lite tilpasset den teknologiske utvikling som har funnet sted, og hvor særlig spredning av bilder av privat karakter i flere henseende har manglet dekkende strafferettslig vern. De følgende innspill forutsetter at den avbildede ikke har samtykket til videreformidling av billedmaterialet.

Dagens teknologi åpner for at digitale bilder spres på en helt annen måte enn analoge bilder, og spredningshastigheten er til tider formidabel.

Dagens straffelovsbestemmelse i §266 inneholder et forsettskrav som i mange tilfelle vil være vanskelig å bevise. Dette gir fornærmede i mange tilfelle et vern som er utilfredsstillende.

På samme måte gir straffeloven §267 et svakt vern for de typiske bilddelingssakene, ettersom bildene må ha vært delt "offentlig". Deling med en begrenset krets, f.eks. fire-fem stykker vil ikke dekke kravet til offentlig, samtidig som krenkelsen for fornærmede vil kunne være like alvorlig som om den hadde vært delt for et større antall. Faren for ukontrollert spredning vil like fullt være til stede dersom gjerningsperson velger å dele bilde eller film med bare ett par utvalgte personer. Kontrollen med materialet tapes i det en sprer det videre.

Likeledes er straffelovens kapittel 26 lite egnet til å fange opp krenkelsen som ligger i å få delt svært private bilder.

Det er derfor etter vårt syn helt nødvendig å etablere en egen og ny lovbestemmelse som fanger opp deling av private bilder med en egen regulering av handlingene. Svensk lovgivning kan etter vår oppfatning tjene som mønster for den norske lovgivningen. Ikke bare fanger bestemmelsen i brottsboken opp spredning av intime bilder, men også andre situasjoner hvor personer blir fotografert eller filmet i svært sårbar situasjon, som for eksempel ulykkestilfelle.

NORDLAND POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 1023, 8001 Bodø
E-post: post.nordland@politiet.no

Tlf.: 75545800
Faks: 75546053

Org. nr.: 983999999
www.politi.no

POLITIET
KRIPOS

Politidirektoratet
politidirektoratet@politiet.no

NCIS Norway

Deres referanse:
E-post av 02.08.2018

Vår referanse:
201801913

Sted, dato
Oslo, 18.09.2018

**HØRING – NYTT STRAFFEBUD OM BEFATNING MED BILDER SOM ER
SÆRLIG EGNET TIL Å KRENKE PRIVATLIVETS FRED – HØRINGSSVAR FRA
KRIPOS**

Vi viser til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 26. juni 2018 samt Politidirektoratets oversendelse per e-post av 2. august s.å., hvorefter frist for innspill er satt til 17. september s.å.

Høringsnotatet inneholder en redegjørelse over gjeldende rett på området samt forslag til nytt straffebud om befatning med bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred. I all hovedsak tiltrer Kripos departementets forslag, men med den begrensning at handlingsalternativene i forslaget til straffeloven § 268a begrenses noe. Samtidig foreslår vi at det lages et nytt straffebud i sedelighetskapitlet som skal gi personer over 18 år et strafferettslig vern mot at noen fremstiller seksualiserte bilder av dem.

Kripos' egne etterforskninger viser en stadig økende fremvekst / trend av ulovlig bildedeling /-spredning på internett. Vi drifter dessuten en egen "nettpatrulje" på Facebook som med jevne mellomrom opplever mye fokus på denne type kriminalitet og hvor vi også mottar konkret informasjon om slike straffbare handlinger. Vårt inntrykk er at det praktiseres ulike terskler for hva personer foretar og / eller uttaler på internett og hva de gjør i den virkelige verden. Vi opplever således at det eksisterer en holdning i befolkningen om at internett er å anse som et slags "lovtomt rom".

Det er imidlertid et spørsmål om lovendring er rette medisin for å møte denne utfordringen. På generelt grunnlag mener Kripos at strategien bør være å anvende gjeldende lovverk på nye områder heller enn å legge opp til en lovgivningsteknikk der nye trender eller modus møtes med ny lovgivning. Kripos har blant annet vist dette

Kripos/

Post: Pb. 2094 Vika, 0125 Oslo
Besøk: Brynsalléen 6, 0667 Oslo
www.politi.no/kripos

Telefon: (+47) 23 20 80 00
Telefaks: (+47) 23 20 88 80
E-post: kripos@politiet.no

Org. nr: 974 760 827

Vi stiller oss imidlertid noe spørrende til at departementet i siste avsnitt under pkt. 5.2 i høringsnotatet tilsynelatende avgrenser bestemmelsens virkeområde til i alminnelighet ikke å omfatte spredning av bilder tatt i det offentlige rom (vedrørende fremstilling av slike bilder vises det til våre kommentarer under punkt 4.7). Særlig i lys av lovforslagets ordlyd sammenholdt med at departementet under samme punkt i høringsnotatet fremhever at bestemmelsen også skal ramme bilder av nedverdiggende eller krenkende karakter, eksemplifisert gjennom "(...) bilder av noen som er skadet, syk, sterkt beruset eller i psykisk ubalanse", bør også spredning av bilder tatt i det offentlige rom omfattes. Etter vår mening vil spredning av bilder av personer i slike sammenhenger kunne være like belastende uavhengig av om de avbildede befant seg på eller utenfor offentlig sted da bildene ble tatt. Den konkrete avgrensningen mellom privat og offentlig sted kan dessuten generere vanskelige bevisstema og mindre forutberegnelighet for borgerne. Kripos mener derfor at bestemmelsen bør ramme spredning og anskaffelse av aktuelt lyd- og bildemateriale uavhengig av om disse er opptatt på eller utenfor offentlig sted.

Ad punkt 4.5 Betydningen av samtykke og av om handlingen er "uberettiget"

Vi er enig i at straffansvaret bør begrenses av at videreformidlingen må være "uberettiget" og at det derfor er riktig å innta denne rettstridsreservasjonen som et vilkår i bestemmelsen. Samtidig vil vi påpeke at "uberettiget" fremstår som et utpreget juridisk uttrykk, og at det kan være utfordrende for publikum å forstå.

Kripos' erfaring i forbindelse med etterforskning og irettføring av Snapchat-sakene viser at hovedproblemstillingen i denne type saker vil kunne være om de avbildede har samtykket eller ikke til delingen / spredningen. Innenfor visse bildedelingsmiljø opplever vi en utbredt holdning at de avbildede tillegges å ha avgitt en form for implisitt samtykke til videre deling. Dette fordi bildene opprinnelig har blitt delt frivillig med venner, kjærester eller lignende. Slike erfaringer underbygger at det vil kunne gi en preventiv effekt å innta i bestemmelsens ordlyd at et manglende "samtykke" vil kunne innebære at handlingen blir å anse som uberettiget.

Ad punkt 4.6 Hvilke former for deling bør være straffbar?

Vi støtter departementet i at denne bestemmelsen ikke bør avgrenses etter hvilken teknologi som evt. er benyttet ved delingen, og anser at rettstridsreservasjonen vil fungere som en sikkerhetsventil der den aktuelle handlingen foregår på en måte som faller utenfor de tilfeller som bestemmelsen er ment å rette seg mot. Viktigheten av en teknologinøytral bestemmelse underbygges dessuten av den teknologiske utviklingen samt en stadig endring i modus for hvordan denne type kriminalitet begås.

at andre kan ta oppta seksualiserte bilder / videoer. Det kan begrunnes med at det er en viss avstand i den beskyttelsesverdige interesse avhengig av om den / de som avbildes befinner seg på eller utenfor offentlig sted. Samtidig presiserer vi at en eventuell deling / spredning av denne type materiale vil være straffbart etter departementets foreslåtte straffebud i straffeloven § 267a.

Lovteknisk antar vi at forslaget til straffebud best hører hjemme i forbindelse med straffeloven § 298 (seksuelt krenkende atferd offentlig eller uten samtykke) og med samme strafferamme. Forslaget til straffebud kan dermed utformes som følger:

§ 298a Fremstilling som seksualiserer voksne, uten samtykke

Den som uten samtykke og utenfor offentlig sted produserer fremstilling som seksualiserer personer over 18 år, straffes med bot eller fengsel inntil 1 år.

En lovgivning som her foreslått vil etter vår mening gi et utfyllende lovverk som samlet sett omfatter både fremstilling / produksjon samt spredning / tilgjengeliggjøring av den type bildemateriale som Stortinget i sitt anmodningsvedtak ønsker å ramme. Samtidig vil man med dette unngå at straffeloven § 267a blir så vidtrekkende at det utfordrer lovkravet i GrL § 96..

Kripos er klar over at våre forslag samtidig vil innebære at fremstilling av privatlivskrenkende materiale som ikke er å betrakte som seksualiserende vil falle utenfor lovforslaget. Det understrekes imidlertid at den uberettigede delingen av slikt materiale fortsatt vil være straffbart i medhold av straffeloven § 267a og at det er slik tilgjengeliggjøring som er det sentrale å bekjempe. Vi er ikke uenige i departementets uttalelse om at "Både barn og voksne kan dessuten ha behov for et vern mot å bli tatt bilde av uten samtykke i situasjoner som ikke er seksualiserte, men som likevel er private eller sensitive, og mot at slike bilder blir spredt". Vi mener imidlertid at det er spredningen av denne type materiale som er hovedutfordringen, og ikke selve produksjonen / fremstillingen. Straffeloven § 267a bør derfor konsentreres i denne retning.

Vi er videre klar over at vårt forslag til straffeloven § 298a ikke vil omfatte situasjoner der avbildede befinner seg på offentlige steder hvor det er en rettmessig forventning om at man ikke skal bli tatt bilder / video av (f.eks. offentlige garderober og badeanlegg). Disse typetilfellene antas å rammes av de straffebudene som er nevnt i høringsnotatet punkt 2. Fremstillinger av barn vil uansett vernes av straffeloven § 311, uavhengig av hvilket sted barnet befinner seg på.

POLITI HØGSKOLEN

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vik
0125 OSLO

NORWEGIAN POLICE UNIVERSITY COLLEGE

Deres referanse:

Vår referanse:
18/03588-3

Dato:
13.09.2018

HØRINGSSVAR - NYTT STRAFFEBUD OM BEFATNING MED BILDER SOM ER SÆRLIG EGNET TIL Å KRENKE PRIVATLIVETS FRED

Politihøgskolen viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 26. juni 2018, samt oversendelse av saken fra Politidirektoratet 2. august med ønske om at høringssvar sendes via direktoratet. Under følger Politihøgskolens kommentarer til høringen.

Kriminaliseringsspørsmålet

Straffelovgivningen hviler på et utgangspunkt om at man skal være tilbakeholden med å kriminalisere tidligere straffri atferd. Som det fremgår av høringsnotatet, er imidlertid muligheten til å spre private bilder dramatisk endret i de senere år. Det gjør at selve fotograferingen av en person i en privat sammenheng uten den avbildedes samtykke kan oppleves som belastende. Skaderisikoen er imidlertid like stor når den avbildede ikke er klar over at bildet blir tatt. I noen sammenhenger kan slik fotografering være mer krenkende enn synlig fotografering. Vi er derfor enig med departementet i at straffelovens regler bør endres.

Av de alternativene som departementet stiller opp, anser vi alternativ 1 (nye paragrafer 267a til 267c i straffeloven) som det mest treffende. Nye straffebud synes i størst grad å ivareta de interessene man ønsker å beskytte med lovendringen. Etter vårt syn kan passusen «og uten samtykke», som departementet har satt i klammer, virke forvirrende ved at brukerne kan forledes til å tro at enhver form for «samtykke» vil gjøre fotograferingen berettiget. Vi foreslår derfor at denne passusen ikke tas med i forslaget til lovtekst.

Straffenivået

I forslaget til ny § 267a foreslår departementet øvre strafferamme på fengsel i ett år, uten botalternativ. Vi har forståelse for at departementet mener bot sjelden vil være aktuelt, men nevner at den strengere bestemmelsen om befatning med overgrepsmateriale i straffeloven § 311 har øvre strafferamme på fengsel i tre år, og bot som et straffalternativ. Hensynet til harmoni i regelverket taler da for å ha et botalternativ også i § 267a. For øvrig nevner vi at av de straffebudene i straffeloven som har øvre strafferamme på ett år, er det bare ett (§ 313 om søskenincest) som ikke har botalternativ.

Departementet angir at det for voksne lovbrøyttere ikke er tilstrekkelig med bot eller samfunnsstraff for å markere «en alminnelig etisk vurdering av den aktuelle handlingen og den

(politiregisterloven § 40 nr. 5) og i fem år fra handlingen for unge lovbyggere som får samfunnsstraff (§ 40 nr. 6 bokstav b). Får en ung lovbyggere betinget fengsel, vil dommen bli stående på en ordinær politiattest i to år fra handlingen (§ 40 nr. 6 bokstav a). Derimot vil ikke lovbruddet uten videre fremkomme på en barneomsorgsattest etter politiregisterloven § 39 eller en politiattest etter helse- og omsorgstjenesteloven § 5-4.

Til sammenligning nevner vi at befatning med fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn (straffeloven § 311) vil anmerkes på en barneomsorgsattest eller en helse- og omsorgsattest etter reglene om uttømmende politiattest. Som departementet fremholder, er det behov for å verne også personer som er fylt 18 år.

Det å ha befatning med privatlivskrenkende bilder, kan si noe om ens evne til å leve opp til den tilliten som vises den som får ansvar som lærer, ungdomsleder mm. For eksempel er det ikke opplagt at en folkehøgskole bør være ukjent med at en søker som er innstilt til en lærerstilling, er domfelt for brudd på den nye bestemmelsen. Hensynet til at domfelte skal kunne legge tidligere feil bak seg etter en tid kan ivaretas ved at en anmerkning for brudd på de nye bestemmelsene anmerkes på en barneomsorgsattest etter reglene for ordinær politiattest. Dermed vil den som ikke begår nye tilsvarende lovbrudd, etter en tid kunne levere en ren politiattest. På samme måte kan det gjøres vedrørende helse- og omsorgsattester.

Vi tilrår derfor at departementet også vurderer å foreslå endringer i politiregisterloven § 39 og helse- og omsorgstjenesteloven § 5-4 som inkluderer overtredelser av straffeloven §§ 267a til § 267c.

Andre mulige endringer

Det kan diskuteres om departementets forslag går langt nok i å beskytte folk mot å bli avbildet mot deres ønske.

I svensk rett har man et forbud mot fotografering «et sätt som är påträngande» uavhengig av om den som blir fotografert kjenner til fotograferingen (Brottsbalken 4 kap., 4 b §, jf. 6 a § andra meningen, jf. Sunde, 2013, s. 100-102). I dansk rett er det forbudt uberettiget å fotograferer en person «på et ikke frit tilgjengelig sted» (dansk straffelov § 264 a, jf. Toftgaard Nielsen, Elholm & Jakobsen, 2017, s. 519-521).

Vi nevner derfor, til overveieelse, at det ved evaluering av de nye reglene kan være aktuelt å vurdere å utvide fotoforbudet etter mønster av de svenske eller danske reglene.

Med hilsen

Nina Skarpenes
Rektor/sjef Politihogskolen

Elisabeth Hammer Sæten
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler:
Professor Morten Holmboe

Referanser:

Finansdepartementet. (2016). *Instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen)*.
Holmboe, M. (2016). *Fengsel eller frihet: Om teori og praksis i norsk straffutmåling, særlig i grenselandet mellom fengsel og mildere reaksjoner*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
Riksadvokaten. (2008). *Rundskriv om megling i konfliktråd (RA-2008-4)*.

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 OSLO

SØR-ØST POLITIDISTRIKT

Deres referanse:

Vår referanse:
201810371-3 008

Sted, Dato
Tønsberg, 17.09.2018

HØRINGSBREV - NYTT STRAFFEBUD OM BEFATNING MED BILDER SOM ER SÆRLIG EGNET TIL Å KRENKE PRIVATLIVETS FRED

Det vises til departementets høringsbrev av 26. juni 2018, om endringer i straffeloven (bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred). Politidirektoratet har anmodet om at merknader til høringen sendes direkte til direktoratet med frist 17. september 2018.

Sør-Øst pd har få bemerkninger til lovforslaget, og en er i det vesentlige enige i de vurderinger og forslag som fremgår av høringsbrevet.

De beste grunner taler for at endringene fremgår av et eget straffebud som er spesielt rettet mot spredning av bilder som er egnet til å krenke privatlivets fred, slik som foreslått av departementet i pkt. 4.10 i høringsbrevet. En utvidelse av straffeloven § 266 og § 267 vil bli mindre målrettet, og de "pedagogiske hensyn" vil ikke i tilstrekkelig grad bli ivaretatt. En er også enig i oppdelingen i en ordinær og grov del, jf. § 267 a) og b), og at det også inntas en bestemmelse som omfatter grov uaktsomme overtredder, jf bokstav c). For øvrig anser en bestemmelsens avgrensinger som hensiktsmessige, både hva gjelder hvilket materiale som rammes og hvilke typer "befatning" som gjøres straffbar. En har ellers ingen bemerkninger til at bestemmelsen legger terskelen til bilder som "særlig er egnet" til å krenke privatlivets fred.

I forslag til lovtekst er det foreslått at handlingen må være "uberettiget" og "uten samtykke", sistnevnte anses som overflødig i tillegg til et krav om at handlingen må være uberettiget. Selv om det av pedagogiske grunner kan være aktuelt å ta vilkåret inn i ordlyden i bestemmelsen, foreslår Sør-Øst pd at "uten samtykke" sløyfes i lovteksten.

Med hilsen

Kjell Johan Abrahamsen
Påtaleleder

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

SØR-ØST POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 2073, 3103 Tønsberg
E-post: post.sor-ost@politiet.no

Tlf.: 33344400
Faks: 33313602

Org. nr.: 983998178
www.politi.no